پناه بندگان
چهل حدیث پیرامون
فضیلت زیارت امام رضا علیه‌السلام
یا علی بن موسی الرضا المرتضی

پناه بندگان
گردآوری: رضا بیات و همکاران
ناشر: حوت
وابسته به مؤسسهٔ فرهنگی هنری سلیس
(ادب پژوهی شیعی)
تیراژ: ۱۰۰
تلفن مرکز پخش: ۰۹۲۰۱۳۹۸۱۱۰

بسم الله الرحمن الرحیم

قال أبوالحسن علیِّ بنُ موسی الرِّضا علیه‌السَّلام:

الإمَامُ الأنِيسُ الرَّفِيقُ وَ الْوَالِدُ الشَّفِيقُ

وَ الأخُ الشَّقِيقُ وَ الأُمُّ الْبَرَّةُ بِالْوَلَدِ الصَّغِيرِ

وَ مَفْزَعُ الْعِبَادِ فِي الدَّاهِيَةِ النَّآد

الإمَامُ وَاحِدُ دَهْرِهِ.

امام، رفیقی است همراه، و پدری است دلسوز و خیرخواه، و

برادری همدم و برابر و مادری بسیار دلسوز به فرزند کوچک،

و پناهگاه بندگان در حوادث ناگوار.

امام یگانه عصر خویش است.

الکافی، ج ۱، ص ۲۰۰

کودک بودم. هنگام نماز پدر، کنار سجاده‌ی او مُهری می‌نهادم و می‌ایستادم. مثل پدر، لب می‌جنباندم و خم و راست می‌شدم؛ ادایش را در می‌آوردم. نماز می‌خواندم؛ همان‌گونه بی‌طهارت؛ بی آن که چیزی بفهمم. حتی گاهی حوصله‌ام به سر می‌آمد و این سو و آن سو را می‌نگریستم. کودک بودم! هیچ کس مرا جدی نمی‌گرفت. پدر اما بزرگم می‌شمرد و پس از نماز، همین نمازها، مرا در آغوش می‌گرفت و می‌گفت: خدا همین‌ها را هم از تو قبول می‌کند. بعدتر، هنگام نماز، پدر کنارم می‌نشست و نماز یادم می‌داد. کلمه به کلمه می‌گفت تا تکرار کنم.

حالا، نماز می‌خوانم. هنوز هم نمی‌فهمم چه می‌خوانم. هنگام نماز بارها و بارها فکر و حواسم به این سو و آن سو می‌رود. به نماز

می‌ایستم؛ با همه‌ی آلودگی‌هایم. تا حال هیچ کس نگفته که خدا این نمازها را هم می‌پذیرد. خودم هم امیدی به اینها ندارم. تنها امیدم به شماست. آقا جان، نماز یادم می‌دهید؟ این بار که مرا به زیارتتان پذیرفتید، در حرمتان، پیش رویتان، دو رکعت می‌خوانم که شما یادم بدهید؛ کلمه به کلمه ... .

%%%

کودک بودم. یک روز در همان عالم کودکی آمدم و دست به کمر زدم و گفتم: از امروز می‌خواهم مستقل باشم. نمی‌خواهم زیر بار منّت هیچ کس باشم؛ حتی پدر! بعد رفتم و غذایم را از سر سفره‌ی پدرم برداشتم و به کنجی بردم و حس کردم که دیگر دارم نان بازوی خودم را می‌خورم!

روزی در خاطرم گذشت که دیگر مستقل شده‌ام. شکر خدا آن قدر عبادت کرده‌ام که نیازمند نگاه و شفاعت شما نباشم و اسباب زحمتتان را فراهم نکنم!

%%%

با پدر به بارگاهتان آمدم. نخستین بار بود. آن روزها برای من، منِ خردسال، پدر مظهر بزرگی بود؛ بزرگترین بود. هنگامی که پدرم، با آن همه بزرگی و شکوه، خم شد و آستانه‌ی حرم شما را بوسید، وقتی که صورتش را به جای پای زائرانتان مالید، خیلی تعجب کردم. گویی غرورم، غرور کودکانه‌ام شکسته بود. پدر فهمید و قبل از هر سؤالی، خود دلیل کارش را گفت. دلیل، شما بودید و بزرگی شما. دلیل شمایی بودید که خدا بزرگتان کرده بود.

جلوتر آمدیم. پدر مرا بلند کرد. دستم بـه ضـریحتان رسید. پدر مرا به شما سپرد. یادتـان مـی‌آیـد آقـا؟ امـروز آمده‌ام تا شما مرا بلند کنید. مرا به خدا برسانید؛ به قُرب خدا.

%%%

گاه با خود می‌اندیشم که اگر کوه نبود، وقار شـما را چگونـه بـه ذهـن مـی‌آوردم؟ اگـر دریـا نبـود، شـکوه و بخشندگی و بی‌کرانگی شما چگونه در باورم می‌گنجیـد؟ اگر ستاره نبود، خورشید نبود، نور نبود ...؟ اگر آب و ابر و چشـمه نبـود ...؟ بـه راسـتی اگـر آسـمان نبـود، کسـی می‌توانست باور کند که سایه‌ی شما بر سـر خـوب و بـد یکسان می‌تابد؟

و اگر پدر نبود، پدری مهربان و دلسوز نبود، مهربانی شما را با چه می‌سنجیدم؟ اگر پدر نداشتم، چگونه می‌فهمیدم که باید به شما پناه بیاورم؟

بار الها! تو را سپاس که به من پدر دادی، مادر دادی، برادر دادی ...!

%%%

ناگاه نوری وجودم را فرا می‌گیرد. گویی کلام شماست که جانم را می‌نوازد. به ضریح چشم دوخته‌ام؛ می‌شنوم و می‌گریم.

«امام، ماه تابان شب چهارده است و چراغ درخشان و نور درخشنده، و ستاره‌ی راهنما در شبهای تاریک.

امام آب گوارا برای تشنه کامان است.

امام، ابری است پرباران، و بـارانی اســت پربرکــت، و خورشیدی درخشنده و آسمانی سایه‌گستر، و زمینی اســت پهناور، و چشمه‌ای جوشان.

امام، رفیقی اســت همــراه، و پــدری اســت دلســوز و خیرخواه، و برادری همدم و برابر، و مادری بسیار دلسوز به فرزند کوچک، و «پناه بندگان» در حوادث ناگوار.

امام یگانه‌ی عصر خویش است.» [۱]

%%%

سر بـر آســتانتان مــی‌ســایم. بـه پنـاه آمـده‌ام. گـویی هنگامه‌ی اذان است. قرآن می‌خوانند:

(فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ∃ وَ أَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ) [۲]

۱- کافی، ج ۱، ص ۲۰۰

۲- سوره‌ی مبارکه‌ی ضحی، آیات ۹ و ۱۰

ι ١ π

عَنْ دَاوُدَ الصَّرْمِيِّ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عليهما‌السّلام، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ:

مَنْ زَارَ أَبِي عليه‌السّلام **فَلَهُ الْجَنَّةُ.**

(وسائل‌الشيعة ١٤/٥٥١ ح ١٩٨٠٠)

&&&

داوود صَرمی می‌گوید: از امام جواد علیه‌السّلام شنیدم که می‌فرمودند:

هر کس پدرم را زیارت کند، بهشت از آن اوست.

ι ٢ π

قَالَ أبُوجَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الرِّضَا عليهماالسّلام:

ضَمِنْتُ لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عليه‌السّلام **بِطُوسَ عَارِفاً بِحَقِّهِ الْجَنَّةَ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.**

(وسائل‌الشیعة ۵۵۳/۱۴ ح۱۹۸۰۴)

&&&

امام جواد** عليه‌السّلام **فرمودند:

ضمانت می‌کنم برای کسی که قبر پدرم را در طوس با معرفت به حقّ ایشان زیارت کند، بر خداوند عزّوجلّ است که او را به بهشت وارد فرماید.

ι ٣ π

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم:

سَتُدْفَنُ بَضْعَةٌ مِنِّي بِخُرَاسَانَ لايَزُورُهَا مُؤْمِنٌ إلاّ أوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ وَ حَرَّمَ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.

(وسائل‌الشيعة ۵۵۵/۱۴ ح۱۹۸۰۹)

&&&

رسول خدا صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم فرمودند:

به زودی پاره‌ای از وجود من در خراسان به خاک سپرده خواهد شد. هیچ مؤمنی او را زیارت نمی‌کند، مگر آن‌که خداوند بهشت را بر او واجب می‌گرداند و بدنش را بر آتش حرام می‌سازد.

ι ٤ π

عَنْ أَبِي‌هَاشِمٍ دَاوُودَ بْنِ الْقَاسِمِ الْجَعْفَرِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَاجَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الرِّضَا علیهماالسّلام يَقُولُ:

إِنَّ بَيْنَ جَبَلَيْ طُوسَ قَبْضَةً قُبِضَتْ مِنَ الْجَنَّةِ. مَنْ دَخَلَهَا كَانَ آمِناً يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ.

(وسائل‌الشیعة ۵۵۶/۱۴ ح ۱۹۸۱۰)

&&&

ابوهاشم داوود بن قاسم جعفری می‌گوید: از امام جواد علیه‌السّلام شنیدم که می‌فرمودند:

همانا بین دو کوه طوس، قطعه زمینی است که از بهشت برگرفته شده است. هر کس به آن وارد شود، روز قیامت از آتش در امان است.

ι ϕ π

عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ، عَنْ آبَائِهِ عليهم‌السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم:

سَتُدْفَنُ بَضْعَةٌ مِنِّي بِأَرْضِ خُرَاسَانَ. مَا زَارَهَا مَكْرُوبٌ إلاّ نَفَّسَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ. وَ لامُذْنِبٌ إلاّ غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ.

(وسائل‌الشيعة ۵۵۷/۱۴ ح۱۹۸۱۴)

&&&

از امام باقر عليه‌السّلام، از پدرانشان عليهم‌السّلام روايت شده كه رسول خدا صلّى‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم فرمودند:

به زودى پاره‌اى از وجود من در سرزمين خراسان به خاك سپرده خواهد شد. هيچ گرفتارى او را زيارت نمى‌كند، مگر آن كه خداوند گرفتارى او را برطرف مى‌كند و هيچ گناهكارى (او را زيارت نمى‌نمايد)، مگر آن‌كه خداوند گناهانش را مى‌آمرزد.

ι ٦ π

١٨

عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ، عَنْ أبِيهِ، عَنِ الرِّضَا عليه‌السّلام، ***أنَّهُ قَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ أهْلِ خُرَاسَانَ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، رَأيْتُ رَسُولَ اللَّهِ*** صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم ***فِي الْمَنَامِ كَأنَّهُ يَقُولُ لِي:*** **«كَيْفَ أنْتُمْ إذَا دُفِنَ فِي أرْضِكُمْ بَعْضِي فَاسْتُحْفِظْتُمْ وَدِيعَتِي وَ غُيِّبَ فِي ثَرَاكُمْ نَجْمِي».** ***فَقَالَ لَهُ الرِّضَا*** عليه‌السّلام:

أنَا الْمَدْفُونُ فِي أرْضِكُمْ وَ أنَا بَضْعَةٌ مِنْ نَبِيِّكُمْ وَ أنَا الْوَدِيعَةُ وَ النَّجْمُ. ألا! فَمَنْ زَارَنِي وَ هُوَ يَعْرِفُ مَا أوْجَبَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مِنْ حَقِّي وَ طَاعَتِي فَأنَا وَ آبَائِي شُفَعَاؤُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ وَ مَنْ كُنَّا شُفَعَاءَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَجَا وَ لَوْ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ وِزْرِ الثَّقَلَيْنِ الْجِنِّ وَ الإنْسِ.

(بحارالأنوار ۹۹/۳۲ ح۴، به نقل از عیون أخبارالرضاعلیه‌السّلام و أمالی صدوق)

علیّ بن حسن بن فضّال از پدرش نقل می‌کند کـه مـردی از اهالی خراسان به امام رضا علیـه‌السّـلام عـرض کـرد: ای پسـر رسول خدا، پیامبر خدا صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم را در خواب دیدم که گویا به من می‌فرمودند: «چگونه خواهید بود آن هنگـام کـه پاره‌ای از وجود من در سرزمین شما به خاک سـپرده شـود؟ امانت من برای مراقبت به شما سپرده شود و ستاره‌ی مـن در خاک شما پنهـان گـردد؟» *حضـرت رضـا علیـه‌السّـلام بـه او فرمودند:*

منم آن به خاک سپرده شده در سرزمین شما؛ و من پاره‌ای از وجود پیامبر شما هستم؛ و منم آن امانت و ستاره. آگاه باشید! هر کس در حالی که آنچه را که خدای تبارک و تعالی درباره‌ی حقّ من و اطاعت من واجب کرده است، بداند و مرا زیارت کند، من و پدرانم در روز قیامت شفیعانش خواهیم بود؛ و هرکه شفیعان روز قیامتش ما باشیم، نجات می‌یابد؛ اگرچه بر (دوش) او همانند بار گناهان جنّ و انس باشد.

ι V π

عَنِ الْهَرَوِيِّ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ الرِّضَا عليه‌السّلام، *فَدَخَلَ عَلَيْهِ قَوْمٌ مِنْ أَهْلِ قُمَّ. فَسَلَّمُوا عَلَيْهِ، فَرَدَّ عَلَيْهِمْ وَ قَرَّبَهُمْ. ثُمَّ قَالَ لَهُمْ:*

مَرْحَباً بِكُمْ وَ أَهْلاً! فَأَنْتُمْ شِيعَتُنَا حَقّاً؛ وَ سَيَأْتِي عَلَيْكُمْ يَوْمٌ تَزُورُونَ فِيهِ تُرْبَتِي بِطُوسَ. أَلا! فَمَنْ زَارَنِي وَ هُوَ عَلَى غُسْلٍ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.

(بحارالأنوار ۴۹/۹۹ ح۶، به نقل از عیون أخبارالرضاعلیه‌السّلام)

هروی می‌گوید: نزد امام رضا علیه‌السّلام بودم که گروهی از اهـل قم نزد ایشان آمدند و بر ایشان سلام کردند. آن حضرت سـلام آنها را جواب دادند و آنها را نزدیک خود جای دادنـد. سـپس فرمودند:

خوش آمدید! راحت باشید! که شما حقیقتاً شیعه‌ی مایید؛ و به زودی روزی بر شما می‌آید که قبر مرا در طوس زیارت کنید. بدانید، هرکه مرا با غسل زیارت کند، از گناهانش خارج می‌شود (و پاک می‌گردد) همانند روزی که مادرش او را به دنیا آورده است.

ι Λ π

عَنْ يَاسِرٍ الْخَادِمِ، قَالَ: قَالَ الرِّضَا عليه‌السّلام:

لاتُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الْقُبُورِ إلاّ إِلَى قُبُورِنَا. ألا! وَ إِنِّي مَقْتُولٌ بِالسَّمِّ ظُلْماً وَ مَدْفُونٌ فِي مَوْضِعِ غُرْبَةٍ. فَمَنْ شَدَّ رَحْلَهُ إِلَى زِيَارَتِي اُسْتُجِيبَ دُعَاؤُهُ وَ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ.

(بحارالأنوار ۹۹/۳۶ ح۲۲، به نقل از عيون أخبارالرضاعليه‌السّلام)

&&&

یاسر خادم روایت کرده که امام علیّ بن موسی الرّضا *علیهماالسّلام فرمودند:*

برای زیارت هیچ قبری بار بسته نشود، مگر برای قبور ما (اهل بیت). بدانید که من از سر ظلم با زهر کشته خواهم شد و در دیار غربت به خاک سپرده می‌شوم. هرکس برای زیارت من بار سفر ببندد، دعایش مستجاب و گناهش آمرزیده خواهد شد.

ι ٩ π

عَنِ الْوَشَّاءِ، قَالَ: قَالَ الرِّضَا عليه‌السّلام:

إِنِّي سَأُقْتَلُ بِالسَّمِّ مَظْلُوماً. فَمَنْ زَارَنِي عَارِفاً بِحَقِّي غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ.

(وسائل‌الشیعۀ ۵۵۸/۱۴ ح۱۹۸۱۸)

&&&

وَشّاء می‌گوید: امام رضا عليه‌السّلام *فرمودند:*

همانا به زودی، من مظلومانه با زهر کشته می‌شوم. هر که با معرفت به حقّم، مرا زیارت کند، خداوند برای او گناهان گذشته و آینده‌اش را می‌آمرزد.

ι ۱۰ π

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه‌السّلام، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ:

يَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ وُلْدِ مُوسَى اِسْمُهُ اسْمُ أَمِيرِالْمُؤْمِنِينَ عليه‌السّلام فَيُدْفَنُ بِأَرْضِ طُوسَ وَ هِيَ مِنْ خُرَاسَانَ. يُقْتَلُ فِيهَا بِالسَّمِّ. فَيُدْفَنُ فِيهَا غَرِيباً. فَمَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ أَعْطَاهُ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ أَجْرَ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَ قَاتَلَ.

(وسائل الشيعة ۵۵۳/۱۴ ح۱۹۸۰۳)

حسین بن زید می‌گوید: از امـام بـاقر علیـه‌السّـلام شـنیدم کـه می‌فرمودند:

۲۵

مردی از فرزندان امـام موسـی کـاظم علیـه‌السّلام بـه دنیـا می‌آید که نامش نام امیرالمـؤمنین اسـت و در زمـین طـوس - که در خراسان است - به خاک سپرده می‌شـود. در آنجـا با زهر کشته می‌شود و غریبانه در آنجا دفن مـی‌شـود. پـس هر که او را بـا معرفـتِ بـه حقّـش زیـارت کنـد، خداونـد عزّوجلّ به او اجر کسی را عطا مـی‌کنـد کـه قبـل از فـتح* (مکّه) انفاق کرده و جنگیده است.

* چون انفاق و جهاد قبل از فتح مکه بسیار سخت‌تر از دورانِ بعد از فتح مکه بـوده است.

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ سَعْدٍ، قَالَ: قَالَ أَمِيرُالْمُؤْمِنِينَ عليه‌السّلام:

سَيُقْتَلُ رَجُلٌ مِنْ وُلْدِي بِأَرْضِ خُرَاسَانَ بِالسَّمِّ ظُلْماً. اِسْمُهُ اسْمِي وَ اسْمُ أَبِيهِ اسْمُ ابْنِ عِمْرَانَ مُوسَى. أَلا! فَمَنْ زَارَهُ فِي غُرْبَتِهِ غَفَرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْهَا وَ مَا تَأَخَّرَ وَ لَوْ كَانَتْ مِثْلَ عَدَدِ النُّجُومِ وَ قَطْرِ الأَمْطَارِ وَ وَرَقِ الأَشْجَارِ.

(بحارالأنوار ٣۴/٩٩ ح١٢، به نقل از عیون أخبارالرضاعلیه‌السّلام و أمالی صدوق)

نعمان بن سعد می‌گوید: امیرالمؤمنین علیه‌السّلام فرمودند:

به زودی مردی از فرزندان مـن در سـرزمین خراسـان از سرِ ظلم و ستم با زهر کشته خواهد شد. نامش نام من و نام پدرش نام پسر عمران، موسی است. آگاه باشید! هر که او را در غربتش زیارت کند، خداوند گناهان گذشته و آینده‌ی او را مـی‌آمـرزد؛ اگـر چـه (گناهـانش) بـه تعـداد سـتارگان و قطره‌های باران‌ها و برگ‌های درختان باشد.

ι ١٢ π

عَنْ حَمْزَةَ بْنِ حُمْرَانَ، قَالَ: قَالَ أَبُوعَبْدِاللَّهِ عليه‌السّلام:

تُقْتَلُ حَفَدَتِي بِأَرْضِ خُرَاسَانَ فِي مَدِينَةٍ يُقَالُ لَهَا طُوسُ. مَنْ زَارَهُ إِلَيْهَا عَارِفاً بِحَقِّهِ أَخَذْتُهُ بِيَدِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ أَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ وَ إِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْكَبَائِرِ. *قُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! وَ مَا عِرْفَانُ حَقِّهِ؟ قَالَ:* **يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ غَرِيبٌ شَهِيدٌ. مَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَجْرَ سَبْعِينَ شَهِيداً مِمَّنِ اسْتُشْهِدَ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ** صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم **عَلَى حَقِيقَةٍ.**

(بحارالأنوار ٣٥/٩٩ ح١٨، به نقل از أمالى شيخ صدوق)

حمزه بن حُمران می‌گوید: امام صادق علیه‌السّلام فرمودند:

نوه‌ی من در سرزمین خراسان کشته می‌شود؛ در شهری که به آن طوس می‌گویند. هرکس او را در آنجا با شناخت حقّش زیارت کند، در روز قیامت با دست خودم او را می‌گیرم و داخل بهشتش می‌کنم؛ اگرچه اهل گناهان کبیره باشد. *به ایشان عرض کردم: فدایت شوم! معرفت و شناخت حقّ آن بزرگوار چیست؟ فرمودند*: بداند که او امامی است که اطاعتش واجب است و غریب و شهید است. هر کس او را با معرفت حقّش زیارت کند، خداوند عزّوجلّ اجر هفتاد شهیدی را به او عطا می‌فرماید که در مقابل رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از روی حقیقت به شهادت رسیده‌اند.

ι ١٣ π

عَنْ عَبْدِالسَّلامِ بْنِ صَالِحٍ، قَالَ سَمِعْتُ الرِّضَا عليه‌السّلام يَقُولُ:

إِنِّي سَأُقْتَلُ بِالسَّمِّ مَظْلُوماً؛ وَ أُقْبَرُ إِلَى جَنْبِ هَارُونَ الرَّشِيدِ؛ وَ يَجْعَلُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ تُرْبَتِي مُخْتَلَفَ شِيعَتِي وَ أَهْلِ مَحَبَّتِي. فَمَنْ زَارَنِي فِي غُرْبَتِي وَجَبَتْ لَهُ زِيَارَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ. وَ الَّذِي أَكْرَمَ مُحَمَّداً بِالنُّبُوَّةِ وَ اصْطَفَاهُ عَلَى جَمِيعِ الْخَلِيقَةِ لايُصَلِّي أَحَدٌ مِنْكُمْ عِنْدَ قَبْرِي إِلاّ اسْتَحَقَّ الْمَغْفِرَةَ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ يَلْقَاهُ. وَ الَّذِي أَكْرَمَنَا بَعْدَ مُحَمَّدٍ صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم **بِالإِمَامَةِ وَ خَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ إِنَّ زُوَّارَ قَبْرِي أَكْرَمُ الْوُفُودِ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَزُورُنِي فَتُصِيبُ وَجْهَهُ قَطْرَةٌ مِنَ الْمَاءِ إِلاّ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.**

(وسائل‌الشیعة ۵۵۹/۱۴ ح ۱۹۸۲۰)

عبدالسّلام بن صالح می‌گوید: از امام رضا علیه‌السّلام شنیدم که می‌فرمودند:

من به زودی با زهر، مظلومانه کشته خواهم شد؛ و در کنار هارون‌الرّشید به خاک سپرده خواهم شد؛ و خداوند عزّوجلّ خاک مرا محلّ رفت و آمد شیعیان و دوستدارانم قرار خواهد داد. هر که مرا در غربتم زیارت کند، روز قیامت به یقین دیدار من برایش محقّق می‌شود. قسم به کسی که محمّد صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم را به نبوّت کرامت بخشید و او را بر تمامی مخلوقات برگزید، هیچ یک از شما در کنار قبر من نماز نمی‌گزارد، مگر آن که روزی که خداوند را ملاقات می‌کند، مستحقّ بخشش خدای عزّوجلّ می‌گردد و قسم به آن‌که ما را پس از (حضرت) محمد صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم به امامت بزرگی بخشید و ما را به وصایت اختصاص داد، زائران قبر من گرامی‌ترین مهمانان خداوند عزّوجلّ در روز قیامتند و هیچ مؤمنی نیست که مرا زیارت کند و قطره‌ای از آب (باران) به صورتش بخورد، مگر آن که خداوند بدنش را بر آتش حرام گرداند.

رُوِيَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ علیه‌السّلام أَنَّهُ قَالَ:

مَنْ نَوَى مِنْ بَيْتِهِ زِيَارَةَ قَبْرِ إِمَامٍ مُفْتَرَضٍ طَاعَتُهُ وَ أَخْرَجَ لِنَفَقَتِهِ دِرْهَماً وَاحِداً كَتَبَ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ لَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ سَبْعِينَ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ كَتَبَ اسْمَهُ فِي دِيوَانِ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ؛ أَسْرَفَ فِي تِلْكَ النَّفَقَةِ أَوْ لَمْ يُسْرِفْ.

(بحارالأنوار ۱۲۴/۹۷)

از امام باقر علیه‌السّلام روایت شده که فرمودند:

هر کس از خانه‌اش قصد کند که به زیارت قبر امامی برود که اطاعتش واجب است، و برای مخارجش یک درهم خرج کند، خداوند ـ که نامش شکوهمند است ـ هفتاد هزار حسنه برای او می‌نویسد و هفتاد هزار زشتی را از او محو می‌کند و نام او را در زمره‌ی راست‌گویان و شهدا می‌نویسد؛ چه در این خرج کردن اسراف کرده باشد، چه نکرده باشد.

ι ١٥ π

عَنِ الرِّضَا عليه‌السّلام، *أَنَّهُ قَالَ:*

مَنْ شَدَّ رَحْلَهُ إِلَى زِيَارَتِي اُسْتُجِيبَ دُعَاؤُهُ وَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ.

(مستدرک‌الوسائل ۳۵۷/۱۰ ح۱۲۱۷۷)

&&&

حضرت رضا عليه‌السّلام *فرمودند:*

هر که برای زیارت من بار سفر بندد، دعایش مستجاب می‌شود و گناهانش آمرزیده می‌گردد.

ι ١٦ π

۳۵

عَنْ عَبْدِالْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِاللَّهِ الْحَسَنِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الرِّضَا عليهماالسّلام يَقُولُ:

مَا زَارَ أَبِي عليه‌السّلام أَحَدٌ فَأَصَابَهُ أَذىً مِنْ مَطَرٍ أَوْ بَرْدٍ أَوْ حَرٍّ إِلاّ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.

(وسائل‌الشيعة ۱۴/۵۶۰ ح۱۹۸۲۲)

&&&

حضرت عبدالعظیم حسنی می‌گوید: از امام جواد علیه‌السّلام شنیدم که می‌فرمودند:

کسی نیست که پدرم را زیارت کند و (در راه زیارت) رنج و اذیّتی از باران یا سرما یا گرما به او برسد، مگر آن که خداوند بدنش را بر آتش حرام می‌کند.

ι ١٧ π

عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ النَّهَاوَنْدِيِّ، قَالَ: قَالَ الرِّضَا عليه‌السّلام:

مَنْ زَارَنِي عَلَى بُعْدِ دَارِي وَ مَزَارِي أَتَيْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ثَلاثَةِ مَوَاطِنَ حَتَّى أُخَلِّصَهُ مِنْ أَهْوَالِهَا، إِذَا تَطَايَرَتِ الْكُتُبُ يَمِيناً وَ شِمَالاً وَ عِنْدَ الصِّرَاطِ وَ عِنْدَ الْمِيزَانِ.

(وسائل‌الشیعة ۵۵۱/۱۴ ح۱۹۷۹۹)

&&&

ابراهیم‌بن اسحاق نهاوندی می‌گوید: امام رضا علیه‌السّلام *فرمودند:*

هر کس مرا با این خانه و مزار دوردستم زیارت کند، روز قیامت در سه جا نزد او می‌آیم تا او را از ترس برهانم: هنگامی که نامه‌های (اعمال) از جانب راست و چپ پخش می‌شود، در کنار صراط و نزد میزان.

ι ١٨ π

عَنْ عَبْدِالْعَظِيمِ الْحَسَنِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيَّ عليهماالسّلام *يَقُولُ:*

أَهْلُ قُمَّ وَ أَهْلُ آبَةَ مَغْفُورٌ لَهُمْ لِزِيَارَتِهِمْ لِجَدِّي عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليهماالسّلام **بِطُوسَ. أَلا! فَمَنْ زَارَهُ فَأَصَابَهُ فِي طَرِيقِهِ قَطْرَةٌ مِنَ السَّمَاءِ حَرَّمَ اللَّهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ.**

(وسائل‌الشیعة ۱۴/۵۵۸ ح۱۹۸۱۶)

&&&

(حضرت) عبدالعظیم حسنی می‌گوید: از امام هادی علیه‌السّلام *شنیدم که می‌فرمودند:*

اهالی قم و اهالی آبه* به خاطر زیارت جدّم علیّ بن موسی الرّضا علیهماالسّلام **در طوس آمرزیده شده‌اند. بدانید! هرکه او (امام رضا** علیه‌السّلام**) را زیارت کند و در راهش قطره‌ای (باران) از آسمان به او برسد، خداوند بدنش را بر آتش حرام می‌کند.**

* نام دهی بین قم و ساوه که از شهرهای شیعه‌نشین قدیم ایران بوده است.

ι ١٩ π

عَنِ الصَّقْرِ بْنِ دُلَفَ، قَالَ: سَمِعْتُ سَيِّدِي عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الرِّضَا عليهم‌السّلام *يَقُولُ:*

مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللهِ عَزَّوَجَلَّ حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّيَ الرِّضَا عليه‌السّلام **بِطُوسَ وَ هُوَ عَلَى غُسْلٍ وَ لْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رَكْعَتَيْنِ وَ لْيَسْأَلِ اللَّهَ تَعَالَى حَاجَتَهُ فِي قُنُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ فِي مَأْثَمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ. فَإِنَّ مَوْضِعَ قَبْرِهِ لَبُقْعَةٌ مِنْ بِقَاعِ الْجَنَّةِ لايَزُورُهَا مُؤْمِنٌ إِلاّ أَعْتَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ النَّارِ وَ أَدْخَلَهُ دَارَ الْقَرَارِ.**

(بحارالأنوار ۴۹/۹۹ ح۴، به نقل از عیون أخبارالرضاعلیه‌السّلام)

صَقر بن دُلَف می‌گوید: از سرورم امام هادی علیّ بـن محمّـد بن علی علیهم‌السّلام شنیدم که می‌فرمودند:

هر کس به درگاه خداونـد عزّوجـلّ حـاجتی دارد، قبـر جـدّم (امـام) رضـا علیـه‌السّـلام را در طـوس زیـارت کنـد، در حالی که غسل کرده است، و نزد سر آن حضرت دو رکعـت نماز گزارد، و از خداوند تعالی حاجت خـویش را در قنـوت طلب کنـد، بـدین گونـه اسـت کـه (خداونـد) جـواب او را می دهد؛ به شرط این که از گناه یـا قطـع رحـم درخواسـت نکرده باشد. به یقین محلّ قبر آن حضرت یکی از زمین‌هـای بهشت است، هیچ مؤمنی آن‌جـا را زیـارت نمـی‌کنـد، مگـر آن‌که خدای تعـالی او را از آتـش آزاد مـی‌کنـد، و در سـرای ابدی داخلش می‌نماید.

ι ٢٠ π

عَنْ يَحْيَى بْنِ سُلَيْمَانَ الْمَازِنِيِّ، عَنْ أَبِي‌الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليهماالسّلام *قَالَ:*

مَنْ زَارَ قَبْرَ وَلَدِي كَانَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ كَسَبْعِينَ حَجَّةً مَبْرُورَةً. *قَالَ: قُلْتُ: سَبْعِينَ حَجَّةً؟! قَالَ:* **نَعَمْ وَ سَبْعِمِائَةِ حَجَّةٍ.** *قُلْتُ: وَ سَبْعِمِائَةِ حَجَّةٍ؟! قَالَ:* **نَعَمْ وَ سَبْعِينَ أَلْفَ حَجَّةٍ.** *قُلْتُ: وَ سَبْعِينَ أَلْفَ حَجَّةٍ؟! قَالَ:* **رُبَّ حَجَّةٍ لاتُقْبَلُ. مَنْ زَارَهُ وَ بَاتَ عِنْدَهُ لَيْلَةً كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ.** *قُلْتُ: كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ؟! قَالَ:* **نَعَمْ. إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كَانَ عَلَى عَرْشِ اللَّهِ أَرْبَعَةٌ مِنَ الأَوَّلِينَ وَ أَرْبَعَةٌ مِنَ الآخِرِينَ. فَأَمَّا الأَرْبَعَةُ الَّذِينَ هُمْ مِنَ الأَوَّلِينَ فَنُوحٌ وَ إِبْرَاهِيمُ وَ مُوسَى وَ عِيسَى.**

وَ أَمَّا الأَرْبَعَةُ الَّذِينَ هُمْ مِنَ الآخِرِينَ فَمُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهم‌السّلام. **ثُمَّ يُمَدُّ الْمِطْمَارُ فَيَقْعُدُ مَعَنَا مَنْ زَارَ قُبُورَ الأَئِمَّةِ** عليهم‌السّلام. **أَلا! إِنَّ أَعْلاهُمْ دَرَجَةً وَ أَقْرَبَهُمْ حَبْوَةً زُوَّارُ قَبْرِ وَلَدِي عَلِيٍّ** عليه‌السّلام.

(بحارالأنوار ۴۱/۹۹ ح۴۷، به نقل از کامل الزیارات)

&&&

یحیی بن سلیمان مازنی از امام ابوالحسن موسی بن جعفر عليهما‌السّلام ***نقل می‌کند که ایشان فرمودند:***

هر کس قبر فرزندم را زیارت کند، برایش نزد خداوند مثل هفتاد حجّ خالصانه می‌باشد. *عرض کردم: هفتاد حج؟!* *(آن حضرت) فرمودند:* آری، بلکه هفتصد حج. *عرضه داشتم: هفتصد حج؟! فرمودند:* آری، بلکه هفتاد هزار حج. *گفتم: هفتاد هزار حج؟! فرمودند:* چه بسیار حجّی که قبول نشود. هر کس

او را زیارت کند و شبی را نزد او بیتوته کند، مانند کسی است که خداوند را در عرش او زیارت کرده است. عرض کردم: *مانند کسی که خدا را در عرشش زیارت کرده است؟!* فرمودند: آری، هنگامی که روز قیامت شود، بر عرش خداوند چهار نفر از اوّلین و چهار نفر از آخرین خواهند بود. آن چهار نفری که از اوّلین‌اند: نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم‌السّلام هستند و چهار نفری که از آخرین خواهند بود، محمّد و علی و حسن و حسین علیهم‌السّلام هستند. سپس (آن) ریسمان (که گروه‌ها را از هم جدا می‌کند) کشیده می‌شود و پس هر که قبور امامان را زیارت کرده باشد، با ما همنشین می‌شود. بدانید که بلندمرتبه‌ترین و نزدیک‌ترین ایشان به عطای (الهی) زائران قبر فرزندم، علی(بن موسی الرضا) علیهماالسّلام هستند.

ι ٢١ π

عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ، قَالَ: قَالَ أَبُوجَعْفَرٍ الثَّانِي عليه‌السلام:

مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي بِطُوسَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ بَنَى اللَّهُ لَهُ مِنْبَراً فِي حِذَاءِ مِنْبَرِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ عليهما‌السلام **حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنْ حِسَابِ الْخَلَائِقِ.**

(کافی ۵۸۵/۴ ح۳)

&&&

ایّوب بن نوح می‌گوید: امام جواد عليه‌السّلام ***فرمودند:***

هرکه قبر پدرم را در طوس زیارت کند، خداوند گناهان گذشته و آینده‌اش را بر او ببخشاید و تا وقتی که خداوند حسابرسی خلایق را به پایان ببرد، برایش روبروی منبر رسول خدا و امیر مؤمنان عليهما‌السّلام **جایگاهی بلند بر پا کند.**

ι ٢٢ π

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا عليه‌السّلام، *قَالَ:*

إِنَّ بِخُرَاسَانَ لَبُقْعَةً يَأْتِي عَلَيْهَا زَمَانٌ تَصِيرُ مُخْتَلَفَ الْمَلائِكَةِ. فَلايَزَالُ فَوْجٌ يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ فَوْجٌ يَصْعَدُ إِلَى أَنْ يُنْفَخَ فِي الصُّورِ. *فَقِيلَ لَهُ: وَ أَيَّةُ بُقْعَةٍ هَذِهِ؟ فَقَالَ:* **هِيَ بِأَرْضِ طُوسَ. وَ هِيَ وَ اللَّهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ. مَنْ زَارَنِي فِي تِلْكَ الْبُقْعَةِ كَانَ كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ** صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم **وَ كَتَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّةٍ مَبْرُورَةٍ وَ أَلْفِ عُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ وَ كُنْتُ أَنَا وَ آبَائِي شُفَعَاءَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.**

(وسائل‌الشيعة ۵۶۷/۱۴ ح ۱۹۸۳۶)

حسن بن علیّ بن فضّال می‌گوید: امام رضا علیه‌السّلام فرمودند:

در خراسان زمینی است که روزگاری بر آن خواهد رسید که محلّ آمد و شد فرشتگان می‌شود و پیوسته گروهی از آسمان فرود می‌آیند و گروهی (به آسمان) بالا می‌روند تا آن هنگام که در صور دمیده شود. ***به ایشان عرضه شد: این کدام زمین است؟ فرمودند:*** **آن (سرزمین) در طوس است؛ و به خدا قسم، آن زمین باغی از باغ‌های بهشت است. هر کس که مرا در آن زمین زیارت کند، مانند کسی است که رسول خدا** صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم **را زیارت کرده است و خداوند تعالی برایش ثواب هزار حجّ خالصانه و هزار عمره‌ی پذیرفته شده را می‌نویسد و من و پدرانم در روز قیامت شفیعانش خواهیم بود.**

ι ٢٣ π

عَنْ أبِي الصَّلْتِ عَبْدِالسَّلامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ الرِّضَا عليه‌السّلام *يَقُولُ:*

وَ اللَّهِ مَا مِنَّا إلاّ مَقْتُولٌ شَهِيدٌ. *قُلْتُ: وَ مَنْ يَقْتُلُكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ؟ قَالَ:* شَرُّ خَلْقِ اللَّهِ فِي زَمَانِي يَقْتُلُنِي بِالسَّمِّ ثُمَّ يَدْفِنُنِي فِي دَارِ مَضِيعَةٍ وَ بِلادِ غُرْبَةٍ. ألا! فَمَنْ زَارَنِي فِي غُرْبَتِي كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ أجْرَ مِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ وَ مِائَةِ ألْفِ صِدِّيقٍ وَ مِائَةِ أَلْفِ حَاجٍّ وَ مُعْتَمِرٍ وَ مِائَةِ ألْفِ مُجَاهِدٍ وَ حُشِرَ فِي زُمْرَتِنَا وَ جُعِلَ فِي الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ رَفِيقَنَا.

(وسائل‌الشيعة ١٤/٥٦٨ ح١٩٨٣٧)

اباصلت عبدالسّلام بن صالح هروی می‌گوید: از امام رضا علیه‌السّلام شنیدم که فرمودند:

به خدا قسم، هیچ یک از ما (اهل بیت) نیست مگر آن که کشته و شهید می‌شود. *عرض کردم: چه کسی شما را می‌کشد، ای پسر رسول خدا؟ فرمود:* بدترین خلق خدا در روزگار من. مرا با زهر به قتل می‌رساند و سپس مرا در خانه‌ای ویران و سرزمین غربت دفن می‌کند. آگاه باشید! هر که مرا در غربتم زیارت کند، خداوند عزّوجلّ برایش اجر صد هزار شهید، و صد هزار صدّیق، و صد هزار حجّ و عمره‌گزار، و صد هزار مجاهد را می‌نویسد، و در زمره‌ی ما محشور می‌شود، و در درجات بالای بهشت همنشین ما می‌گردد.

ι ٢٤ π

عَنْ أحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أبِي‌نَصْرٍ، قَالَ: قَرَأْتُ فِي كِتَابِ أبِي‌الْحَسَنِ الرِّضَا عليه‌السّلام:

أبْلِغْ شِيعَتِي أنَّ زِيَارَتِي تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ألْفَ حَجَّةٍ. *قَالَ: فَقُلْتُ لأبِي جَعْفَرٍ* عليه‌السّلام: *ألْفَ حَجَّةٍ؟ قَالَ:* **إي وَ اللَّهِ وَ ألْفَ ألْفِ حَجَّةٍ لِمَنْ زَارَهُ عَارِفاً بِحَقِّه.**

(مستدرک‌الوسائل ۳۵۸/۱۰ ح ۱۲۱۸۱)

&&&

احمد بن محمّد بن ابی‌نصر می‌گوید: در نامه‌ی امام ابوالحسن الرّضا عليه‌السّلام *خواندم که آن حضرت نوشته بودند:*

«به شیعیان من برسانید که زیارت من در پیشگاه خداوند عزّوجلّ با هزار حج برابری می‌کند». *به امام جواد* عليه‌السّلام *عرض کردم: هزار حج؟! آن حضرت فرمود:* **آری، قسم به خدا، و هزار هزار حج، برای کسی که آن حضرت را با معرفت حقّش زیارت کند.**

ι ٢٥ π

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَاجَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الرِّضَا عليهما‌السّلام، عَنْ رَجُلٍ حَجَّ حِجَّةَ الإِسْلامِ فَدَخَلَ مُتَمَتِّعاً بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ، فَأَعَانَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى حَجِّهِ وَ عُمْرَتِهِ. ثُمَّ أَتَى الْمَدِينَةَ، فَسَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صلّى‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم. ثُمَّ أَتَى أَبَاكَ أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ عليه‌السّلام، عَارِفاً بِحَقِّهِ، يَعْلَمُ أَنَّهُ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَ بَابُهُ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ. ثُمَّ أَتَى أَبَاعَبْدِاللَّهِ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عليهما‌السّلام، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ. ثُمَّ أَتَى بَغْدَادَ فَسَلَّمَ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عليه‌السّلام. ثُمَّ انْصَرَفَ إِلَى بِلادِهِ. فَلَمَّا كَانَ فِي هَذَا الْوَقْتِ، رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَا يَحُجُّ بِهِ. فَأَيُّهُمَا أَفْضَلُ؟ أَهَذَا الَّذِي حَجَّ حِجَّةَ الإِسْلامِ يَرْجِعُ أَيْضاً فَيَحُجُّ، أَوْ يَخْرُجُ إِلَى خُرَاسَانَ إِلَى أَبِيكَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليهما‌السّلام، فَيُسَلِّمُ عَلَيْهِ؟ قَالَ:

بَلَى يَأْتِي إِلَى خُرَاسَانَ فَيُسَلِّمُ عَلَى أَبِي عليه‌السّلام **أَفْضَلُ. وَ لْيَكُنْ ذَلِكَ فِي رَجَبٍ وَ لايَنْبَغِي أَنْ تَفْعَلُوا هَذَا الْيَوْمَ. فَإِنَّ عَلَيْنَا وَ عَلَيْكُمْ مِنَ السُّلْطَانِ شُنْعَة.**

(عیون أخبارالرضاعلیه‌السّلام ۲۵۸/۲ ح۱۵)

&&&

محمّد بن سلیمان می‌گوید: از امام جواد علیه‌السّلام ***سؤال کردم در مورد مردی که حجّة الاسلام (حج واجب) را به جای آورده، و به نیّت حجّ تمتّع وارد اعمال عمره و حج شده و خداوند تعالی او را در حجّ و عمره‌اش یاری نموده است. سپس به مدینه آمده و رسول خدا*** صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم ***را زیارت کرده، آن‌گاه به پیشگاه جدّتان امیرمؤمنان*** علیه‌السّلام ***رفته و بر ایشان سلام داده است؛ در حالی‌که عارف به حقّ ایشان بوده و می‌دانسته که ایشان حجّت خدا بر خلقش و آستانه و درگاهی است که ورود (به***

هرچه که الهی است) از آن انجام می‌پذیرد. سپس به پیشگاه اباعبداللّه حسین بن علی علیهماالسّلام وارد شده و بر ایشان سلام کرده است. سپس به بغداد آمده و بر ابوالحسن موسی (بن جعفر) علیهماالسّلام وارد شده و آن گاه به شهر و دیار خویش بازگشته است. سپس در چنین شرایطی خدای تعالی (بار دیگر) به جا آوردن حج را روزی او کرده است. کدام یک از این دو برتر است؟ آیا چنین کسی که حجّ واجب خود را انجام داده، بار دیگر برگردد و حج به جا آورد یا این‌که به قصد (زیارت) پدرتان، علیّ بن موسی الرّضا علیهماالسّلام، به خراسان سفر کند و ایشان را زیات کند؟ فرمود:

آری، به خراسان بیاید و بر پدرم علیه‌السّلام سلام کند، افضل است. این کار باید در ماه رجب انجام گیرد. و سزاوار نیست که در این روزگار چنین کنید؛ چرا که از ناحیه‌ی حاکم، بر ما و شما عیب می‌گیرند.

ι ٢٦ π

عَنِ الْبَزَنْطِيِّ، عَنِ الرِّضَا عليه‌السّلام *قَالَ:*

مَا زَارَنِي أَحَدٌ مِنْ أَوْلِيَائِي عَارِفاً بِحَقِّي إلاّ شُفِّعْتُ فِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

(وسائل‌الشيعة ۵۵۲/۱۴ ح۱۹۸۰۲)

&&&

بَزَنطی از امام رضا عليه‌السّلام ***نقل می‌کند که ایشان فرمودند:***

هیچ یک از دوستانم، با معرفت حقّ من، مرا زیارت نمی‌کند، مگر آن که در روز قیامت شفاعت من در حقّش قبول می‌شود.

ι ۲۷ π

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِاللَّهِ بْنِ قُطْرُبٍ، عَنْ أَبِي‌الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليهماالسّلام، ***قَالَ: مَرَّ بِهِ ابْنُهُ وَ هُوَ شَابٌّ حَدَثٌ، وَ بَنُوهُ مُجْتَمِعُونَ عِنْدَهُ، فَقَالَ:***

إِنَّ ابْنِي هَذَا يَمُوتُ فِي أَرْضِ غُرْبَةٍ. فَمَنْ زَارَهُ مُسَلِّماً لأَمْرِهِ عَارِفاً بِحَقِّهِ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ جَلَّ وَ عَزَّ كَشُهَدَاءِ بَدْرٍ.

(بحارالأنوار ۴۱/۹۹ ح۴۴، به نقل از کامل الزیارات)

&&&

از علیّ بن عبدالله بن قُطرُب روایت شده است که گفت: فرزند امام کاظم علیه‌السّلام ***- در حالی که نوجوانی بود - به نزد ایشان آمد؛ در حالی که سایر پسران امام کاظم*** علیه‌السّلام ***در حضور آن حضرت جمع بودند. سپس امام کاظم*** علیه‌السّلام ***فرمودند:***

همانا این پسرم در سرزمین غربت از دنیا می‌رود. هر که او را زیارت کند در حالی که تسلیم امر اوست و حقّ او را می‌شناسد، در نزد خداوند جلّ وعزّ مانند شهدای بدر است.

ι ٢٨ π

عَنْ عَبْدِالسَّلامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِيِّ، عَنِ الرِّضَا** عليه‌السّلام **فِي حَدِيثٍ أَنَّهُ دَخَلَ الْقُبَّةَ الَّتِي فِيهَا قَبْرُ هارُونَ فِي دارِ حُمَيْدِ بْنِ قَحْطَبَةَ، ثُمَّ قَالَ:

هَذِهِ تُرْبَتِي وَ فِيهَا أُدْفَنُ وَ سَيَجْعَلُ اللَّهُ هَذَا الْمَكَانَ مُخْتَلَفَ شِيعَتِي وَ أَهْلِ مَحَبَّتِي وَ اللَّهِ لايَزُورُنِي مِنْهُمْ زَائِرٌ وَ لايُسَلِّمُ عَلَيَّ مِنْهُمْ مُسَلِّمٌ إِلاّ وَجَبَ لَهُ غُفْرَانُ اللَّهِ وَ رَحْمَتُهُ بِشَفَاعَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.

(وسائل‌الشيعة ۵۵۹/۱۴ ح ۱۹۸۲۱)

عبدالسّلام بن صالح هروی در ضمن حدیثی از امام رضا علیه‌السّلام نقل می‌کند که ایشان در خانه‌ی حُمَید بن قَحطَبه داخل قبّه‌ای شدند که زیر آن قبر هارون قرار داشت. سپس فرمودند:

این تربت من است و در آن به خاک سپرده می‌شوم و به زودی خداوند این مکان را محلّ رفت و آمد شیعیان و دوستدارانم قرار خواهد داد. به خدا سوگند، هیچ زائری از آنان مرا زیارت نمی‌کند و هیچ سلام دهنده‌ای از ایشان بر من سلام نمی‌کند، مگر آن که آمرزش و رحمت خداوند، به شفاعت ما اهل بیت، بر او واجب می‌شود.

ι ٢٩ π

عَنْ عَبْدِالسَّلامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِيِّ فِي حَدِيثِ دِعْبِلٍ، أنَّ الرِّضَا علیه‌السّلام *قَالَ لَهُ:*

لاتَنْقَضِي الأيَّامُ وَ اللَّيَالِي حَتَّى تَصِيرَ طُوسُ مُخْتَلَفَ شِيعَتِي وَ زُوَّارِي. ألا! فَمَنْ زَارَنِي فِي غُرْبَتِي بِطُوسَ كَانَ مَعِي فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْفُوراً لَه.

(بحارالأنوار ٣٩/٩٩ ح٣٧، به نقل از عيون أخبارالرضاعلیه‌السّلام)

&&&

عبدالسّلام بن صالح در ضمن نقل حديث دعبل می‌گويد: امام رضا علیه‌السّلام *به دعبل فرمودند:*

ديری نمی‌گذرد تا اين که طوس محل رفت و آمد شيعيان و زائران من می‌شود. آگاه باشيد! هر كس مرا در غربتم در طوس زيارت كند، روز قيامت همراه من در درجه‌ی من خواهد بود؛ در حالی كه بخشيده شده است.

ι ۳۰ π

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ بْنِ بِنْتِ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ، قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ عليه‌السّلام:

أرْبَعُ بِقَاعٍ ضَجَّتْ إلَى اللَّهِ مِنَ الْغَرَقِ أيَّامَ الطُّوفَانِ: الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ فَرَفَعَهُ اللَّهُ إلَيْهِ وَ الْغَرِيُّ وَ كَرْبَلاءُ وَ طُوسُ.

(وسائل‌الشیعۀ ۵۶۱/۱۴ ح۱۹۸۲۷)

&&&

محمد بن فضیل می‌گوید: امام صادق عليه‌السّلام ***فرمودند:***

چهار قطعه زمین هنگام طوفان (نوح عليه‌السّلام**) از (ترس هلاکت و) غرق شدن به پیشگاه خداوند ناله زدند: بیت معمور که خدا آن را به سوی خویش بالا برد و نجف و کربلا و طوس.**

ι ٣١ π

عَـنْ عَبْـدِاللَّهِ بْـنِ الْفَضْـلِ، قَـالَ: كُنْـتُ عِنْـدَ أَبِيعَبْـدِاللَّهِ عليه‌السّلام، *فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ طُوسَ. فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيعَبْدِاللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ* عليهماالسّلام؟ *فَقَالَ لَهُ:* **يَا طُوسِيُّ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِيعَبْدِاللَّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ** عليهماالسّلام **وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ عَلَى الْعِبَادِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ قَبِلَ شَفَاعَتَهُ فِي سَبْعِينَ مُذْنِباً وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ جَلَّ وَ عَزَّ عِنْدَ قَبْرِهِ حَاجَةً إِلاّ قَضَاهَا لَهُ.** *قَالَ: فَدَخَلَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ* عليهماالسّلام *فَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخِذِهِ، وَ أَقْبَلَ يُقَبِّلُ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ. ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيْهِ فَقَالَ لَهُ:*

يَا طُوسِيُّ إِنَّهُ الإِمَامُ وَ الْخَلِيفَةُ وَ الْحُجَّةُ بَعْدِي وَ إِنَّهُ سَيَخْرُجُ مِنْ صُلْبِهِ رَجُلٌ يَكُونُ رِضًى لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي سَمَائِهِ وَ لِعِبَادِهِ فِي أَرْضِهِ. يُقْتَلُ فِي أَرْضِكُمْ بِالسَّمِّ ظُلْماً وَ عُدْوَاناً وَ يُدْفَنُ بِهَا

غَرِيباً. ألا! فَمَنْ زَارَهُ فِي غُرْبَتِهِ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إمَامٌ بَعْدَ أبِيهِ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ كَانَ كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم.

(بحارالأنوار ۴۲/۹۹ ح۴۹، به نقل از أمالی شیخ صدوق)

&&&

عبدالله بن فضل می‌گوید: در محضر امام صادق علیه‌السّلام بودم که مردی از اهالی طوس به خدمتشان رسید و به ایشان عرض کرد: ای پسر رسول خدا، کسی که قبر حسین بن علی علیهماالسّلام را زیارت کند، چه اجری دارد؟ حضرت به او فرمود: ای مرد طوسی، هر که قبر اباعبدالله حسین بن علی علیهماالسّلام را زیارت کند - در حالی که بداند آن بزرگوار امامی است از جانب خدا که اطاعتش بر بندگان واجب گردیده است- خداوند تمام گناهان قبل و بعد او را می‌آمرزد و شفاعت او را در حقّ هفتاد گناهکار می‌پذیرد. و نزد قبر آن بزرگوار هیچ

حاجتی از خداوند جلّ و عزّ نمی‌خواهد مگر آن‌که خداوند آن را برایش برآورده می‌سازد. *در این هنگام حضرت موسی بن جعفر وارد شد. امام صادق علیه‌السّلام او را بر پای خود نشاندند و شروع به بوسیدن میان دو چشمش کردند. سپس رو به سوی آن مرد کردند و فرمودند:*

ای مرد طوسی، به یقین اوست امام و خلیفه و حجّت بعد از من و به راستی، از صلب او پسری به دنیا خواهد آمد که رضای خداوند عزّوجلّ است در آسمان و (رضای) بندگان خدا در زمینِ اوست. در سرزمین شما با زهر، از روی ظلم و دشمنی کشته می‌شود و در آنجا غریبانه به خاک سپرده می‌شود. آگاه باشید! هرکه او را در غربتش زیارت کند- در حالی که بداند او پس از پدرش امامی است که طاعتش از سوی خداوند عزّوجلّ واجب است- همانند کسی است که پیامبر خدا صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم را زیارت کرده است.

ι ٣٢ π

٦٢

عَنِ الصَّادِقِ عليه‌السّلام، *قَالَ:*

يُقْتَلُ لِهَذَا – وَ أَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى مُوسَى – وَلَدٌ بِطُوسَ لايَزُورُهُ مِنْ شِيعَتِنَا إِلاّ الأَنْدَرُ فَالأَنْدَرُ.

(وسائل‌الشیعهٔ ۵۶۳/۱۴ ح ۱۹۸۳۰)

&&&

امام صادق علیه‌السّلام فرمودند:

فرزندی از این پسرم – و با دستشان به موسی (بن‌جعفر) علیهماالسّلام اشاره نمودند – در طوس به قتل می‌رسد که از شیعیان ما جز افراد بسیار بسیار کمی او را زیارت نمی‌کنند.*

* ظاهراً این فرمایش حضرت صادق علیه السلام به شرایط همان روزگار اشاره دارد.

ι ٣٣ π

عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ، قَالَ: قُلْتُ لأَبِي جَعْفَرٍ** عليه‌السّلام**:

جُعِلْتُ فِدَاكَ، زِيَارَةُ الرِّضَا** عليه‌السّلام **أَفْضَلُ أَمْ زِيَارَةُ أَبِي عَبْدِاللَّهِ الْحُسَيْنِ** عليه‌السّلام**؟ فَقَالَ:

زِيَارَةُ أَبِي أَفْضَلُ وَ ذَلِكَ أَنَّ أَبَا عَبْدِاللَّهِ عليه‌السّلام **يَزُورُهُ كُلُّ النَّاسِ وَ أَبِي لايَزُورُهُ إلاّ الْخَوَاصُّ مِنَ الشِّيعَةِ.**

(کافی ۵۸۴/۴ ح ۱)

&&&

علیّ بن مهزیار می‌گوید: به امام جواد** علیه‌السّلام **عرض کردم: فدایت شوم، زیارت (حضرت) رضا** علیه‌السّلام **برتر است یا زیارت (حضرت) اباعبدالله الحسین** علیه‌السّلام**؟ ایشان فرمودند:

زیارت پدرم برتر است؛ چرا که امام حسین علیه‌السّلام **را همه‌ی مردم زیارت می‌کنند؛ ولی پدرم را جز شیعیانِ خاص زیارت نمی‌کنند.**

ι٣٤π

قَالَ الصَّادِقُ *علیه‌السّلام:*

مَنْ زَارَ وَاحِداً مِنَّا كَانَ كَمَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ علیه‌السّلام.

(بحارالأنوار ١١٨/٩٧ ح١٠، به نقل از ثواب الأعمال)

&&&

امام صادق *علیه‌السّلام* ***فرمودند:***

هر كس يكى از ما را زيارت كند، مانند كسى است كه حسين علیه‌السّلام **را زيارت كرده است.**

ι ٣٥ π

عَـنْ جَـابِرِ بْـنِ عَبْـدِاللَّهِ الأَنْصَـارِيِّ، قَـالَ: قَـالَ رَسُـولُ اللَّهِ صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم فِي خَبَرٍ طَوِيلٍ:

إِنَّ اللَّهَ قَدْ وَكَّلَ بِفَاطِمَةَ رَعِيلاً مِنَ الْمَلائِكَةِ يَحْفَظُونَهَا مِنْ بَـيْنِ يَـدَيْهَا وَ مِـنْ خَلْفِهَـا وَ عَـنْ يَمِينِهَـا وَ عَـنْ يَسَـارِهَا وَ هُـمْ مَعَهَـا فِي حَيَاتِهَـا وَ عِنْـدَ قَبْرِهَـا بَعْـدَ مَوْتِهَـا. يُكْثِـرُونَ الصَّـلاةَ عَلَيْهَـا وَ عَلَـى أَبِيهَـا وَ بَعْلِهَـا وَ بَنِيهَـا. فَمَـنْ زَارَنِي بَعْدَ وَفَـاتِي فَكَأَنَّمَـا زَارَ فَاطِمَـةَ وَ مَـنْ زَارَ فَاطِمَـةَ فَكَأَنَّمَـا زَارَنِي وَ مَـنْ زَارَ عَلِـيَّ بْـنَ أَبِي‌طَالِـبٍ فَكَأَنَّمَـا زَارَ فَاطِمَـةَ وَ مَـنْ زَارَ الْحَسَـنَ وَ الْحُسَيْنَ فَكَأَنَّمَا زَارَ عَلِيّاً وَ مَنْ زَارَ ذُرِّيَّتَهُمَا فَكَأَنَّمَا زَارَهُمَا.

(بحارالأنوار ۱۲۲/۹۷ ح۲۸، به نقل از بشارة المصطفى)

از جابر بن عبدالله انصاری نقـل شـده اسـت کـه گفـت: رسـول خـدا

صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم در روایتی بلند فرمودند:

همانا خداوند گروه زیادی از ملائکه را بر فاطمه سلام‌الله‌علیها **گمارده است که او را از مقابل و پشت سر و طرف راست و طرف چپش حفظ می‌کنند و آنان در زمان حیات او با اویند و بعد از رحلتش نزد قبر او هستند؛ در حالی که بر او و بر پدرش و شوهرش و دو پسرش بسیار صلوات می‌فرستند. هر کس مرا بعد از وفاتم زیارت کند، همانند آن است که فاطمه** سلام‌الله‌علیها **را زیارت کرده و هر کس فاطمه** سلام‌الله‌علیها **را زیارت نماید، مانند آن است که مرا زیارت کرده است و هر کس علیّ بن ابی‌طالب** علیه‌السّلام **را زیارت کند، مانند آن است که فاطمه** سلام‌الله‌علیها **را زیارت کرده و هر کس حسن و حسین** علیهماالسّلام **را زیارت کند، مانند آن است که علی** علیه‌السّلام **را زیارت کرده است و هر کس فرزندان و خاندان آن دو را زیارت نماید، مانند آن است که خود آن دو را زیارت کرده است.**

۱۳۶π

عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه‌السلام *قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ* عليه‌السلام:

زَارَنَا رَسُولُ اللَّهِ صلّى‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم **وَ قَدْ أَهْدَتْ لَنَا أُمُّ أَيْمَنَ لَبَناً وَ زُبْداً وَ تَمْراً. قَدَّمْنَا مِنْهُ فَأَكَلَ. ثُمَّ قَامَ إِلَى زَاوِيَةِ الْبَيْتِ فَصَلَّى رَكَعَاتٍ. فَلَمَّا كَانَ فِي آخِرِ سُجُودِهِ بَكَى بُكَاءً شَدِيداً. فَلَمْ يَسْأَلْهُ أَحَدٌ مِنَّا إِجْلالاً وَ إِعْظَاماً لَهُ. فَقَامَ الْحُسَيْنُ فَقَعَدَ فِي حَجْرِهِ وَ قَالَ لَهُ:**

يَا أَبَهْ لَقَدْ دَخَلْتَ بَيْتَنَا فَمَا سُرِرْنَا بِشَيْءٍ كَسُرُورِنَا بِدُخُولِكَ ثُمَّ بَكَيْتَ بُكَاءً غَمَّنَا. فَمَا أَبْكَاكَ؟ فَقَالَ:

يَا بُنَيَّ أَتَانِي جَبْرَئِيلُ عليه‌السلام **آنِفاً فَأَخْبَرَنِي أَنَّكُمْ قَتْلَى وَ أَنَّ مَصَارِعَكُمْ شَتَّى. فَقَالَ:**

يَا أَبَهْ فَمَا لِمَنْ يَزُورُ قُبُورَنَا عَلَى تَشَتُّتِهَا؟ فَقَالَ:

يَا بُـنَيَّ أُولَئِـكَ طَوَائِـفُ مِـنْ أُمَّـتِي يَـزُورُونَكُمْ فَيَلْتَمِسُـونَ بِـذَلِكَ الْبَرَكَـةَ. وَ حَقِيـقٌ عَلَـيَّ أَنْ آتِـيَهُمْ يَـوْمَ الْقِيَامَـةِ حَـتَّى أُخَلِّصَـهُمْ مِـنْ أَهْـوَالِ السَّـاعَةِ مِـنْ ذُنُـوبِهِمْ وَ يُسْـكِنُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ.

(بحارالأنوار ۱۱۸/۹۷ ح۱۱، به نقل از کامل الزیارات)

&&&

از جابر، از امام باقر** علیه‌السّلام **نقل شـده اسـت کـه فرمودنـد:

امیرالمؤمنین** علیه‌السّلام **فرمودند:

رسول خدا صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم **به دیدار ما آمدنـد در حـالی که امّ ایمن مقداری شیر و کره و خرما به ما هدیه داده بـود. مقداری از آن را (خدمت حضرتشان) آوردیم و ایشـان میـل فرمودند. سپس در گوشه‌ای از خانه ایستادند و چند رکعـت نماز خواندند. هنگامی که در سجده‌ی آخر بودنـد، بسیار شدید گریستند. هـیچ یـک از ما بـه خـاطر احتـرام و بزرگداشـت**

ایشان (علّت گریه را) سؤال نکـردیم. در آن هنگـام حسـین علیه‌السّلام برخاست و در دامان پیـامبر نشسـت و بـه ایشـان عرضه داشت:

پدر جان، شما به خانه‌ی ما آمدید و ما با هیچ چیـز بـه اندازه‌ی ورود شما خوشحال نشدیم. سپس گریـه‌ای کردیـد که ما را اندوهگین کرد. چه چیز شما را به گریه انـداخت؟ آن‌گاه پیامبر صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم فرمودند:

پسرکم، به تازگی جبرئیل علیه‌السّلام نزد مـن آمـد و مـرا خبر داد که شما کشته خواهید شـد و شـهادتگاه‌هـای شـما پراکنده است. (حسین علیه‌السّلام) عرضه داشت:

پدر جان، کسی که قبور ما را با پراکنـدگی‌اش زیـارت کند، برایش چـه خواهـد بـود؟ (پیـامبر صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم) فرمودند:

پسرکم، آنان گروهی از امّت منند که شما را زیارت می‌کنند و به آن (زیارت) تبرّک می‌جویند. بر عهده‌ی من است که روز قیامت نزد ایشان بیایم تا آنان را از سختی‌های قیامت که به خاطر گناهانشان به آن دچار شده‌اند، برهانم و خداوند ایشان را در بهشت سکونت می‌دهد.

ι ٣٧ π

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي‌طَالِبٍ عليهم‌السّلام قَالَ: . . . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلّي‌الله‌عليه‌وآله‌وسلّم :

... فَهَبَطَ إِلَيَّ جَبْرَئِيلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّكُمْ قَتْلَى وَ أَنَّ مَصَارِعَكُمْ شَتَّى. فَحَمِدْتُ اللَّهَ عَلَى ذَلِكَ وَ سَأَلْتُهُ لَكُمُ الْخِيَرَةَ. فَقَالَ لَهُ: يَا أَبَهْ فَمَنْ يَزُورُ قُبُورَنَا وَ يَتَعَاهَدُهَا عَلَى تَشَتُّتِهَا؟ قَالَ: طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِي يُرِيدُونَ بِذَلِكَ بِرِّي وَ صِلَتِي. أَتَعَاهَدُهُمْ فِي الْمَوْقِفِ وَ آخُذُ بِأَعْضَادِهِمْ فَأُنْجِيهِمْ مِنْ أَهْوَالِهِ وَ شَدَائِدِهِ.

(بحارالأنوار ۲۳۴/۴۴ ح۲۱، به نقل از کامل الزیارات)

(ابن قولویه حدیث قبل را با اندکی تفاوت در کامل‌الزیارت نقل می‌کند و در انتها می‌گوید:)

(... آن‌گاه پیامبر صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم **فرمودند:) پس جبرئیل نزد من آمد و مرا خبر داد که شما کشته خواهید شد و شهادتگاه‌های شما پراکنده است. پس خدا را بر آن حمدگفتم و برای شما از او طلب خیر کردم. (حسین** علیه‌السّلام**) عرضه داشت: ای پدر جان، پس چه کسی قبور ما را با وجود پراکندگی‌اش زیارت می‌کند و آن‌ها را آباد و محافظت می‌نماید؟ (پیامبر** صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم**) فرمودند: گروهی از امّت من با این (کارها)، نیکی کردن و نزدیک شدن به من را طلب می‌کنند. من نیز ایشان را در موقف حساب حفظ می‌کنم و بازوان ایشان را می‌گیرم و آنان را از سختی‌ها و وحشت (قیامت) نجات می‌دهم.**

ι ٣٨ π

عَنْ عَبْدِالرَّحْمَنِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي‌عَبْدِاللَّهِ عليه‌السّلام، *أَنَّهُ قَالَ:*

مَـنْ زَارَنَا فِي مَمَاتِنَـا فَكَأَنَّمَـا زَارَنَا فِي حَيَاتِنَـا وَ مَـنْ جَاهَـدَ عَدُوَّنَا فَكَأَنَّمَا جَاهَدَ مَعَنَا وَ مَنْ تَـوَلَّى مُحِبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّنَا وَ مَنْ سَرَّ مُؤْمِناً فَقَـدْ سَـرَّنَا وَ مَـنْ أَعَـانَ فَقِـيرَنَا كَـانَ مُكَافَأَتُـهُ عَلَـى جَدِّنَا مُحَمَّدٍ صلّي‌الله‌عليه‌و آله‌وسلّم.

(بحارالأنوار ۱۲۴/۹۷ ح۳۴)

از عبدالرّحمن بن مسلم نقـل شـده اسـت کـه امـام صـادق علیه‌السّلام فرمودند:

هر کس مـا را پـس از وفاتمـان زیـارت کنـد،ماننـد آن است که ما را در زنده بودنمان زیارت کرده است و هر کس با دشمن ما بستیزد، مانند کسی است که به همراه مـا جهـاد کرده است و هر کـه دوسـتدار مـا را دوسـت بـدارد، مـا را دوست داشته است و هر کس مؤمنی را شاد کند، ما را شـاد کرده است و هر کس نیازمندان ما را کمک کند، پـاداش او بر عهده‌ی جدّ ما (حضرت) محمّد صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم **است.**

ι ٣٩ π

٧٦

عَنْ مُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَاعَبْدِاللَّهِ عليه‌السلام *يَقُولُ:*

إِذَا انْصَرَفَ الرَّجُلُ مِنْ إِخْوَانِكُمْ مِنْ زِيَارَتِنَا أَوْ زِيَارَةِ قُبُورِنَا فَاسْتَقْبِلُوهُ وَ سَلِّمُوا عَلَيْهِ وَ هَنِّئُوهُ بِمَا وَهَبَ اللَّهُ لَهُ فَإِنَّ لَكُمْ مِثْلَ ثَوَابِهِ وَ يَغْشَاكُمْ ثَوَابٌ مِثْلُ ثَوَابِهِ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ وَ إِنَّهُ مَا مِنْ رَجُلٍ يَزُورُنَا أَوْ يَزُورُ قُبُورَنَا إِلاّ غَشِيَتْهُ الرَّحْمَةُ وَ غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ.

(بحارالأنوار ٩٩/٣٠٢ ح١)

از معلّی بن خُنَیس نقل شده است که می گوید: از حضرت صادق علیه‌السّلام شنیدم که فرمودند:

هرگاه یکی از برادرانتان از زیارت ما یا زیارت قبور ما بازگشت، به استقبالش بروید و به او سلام کنید و بر آن‌چه خداوند به او عنایت فرموده است، به او تهنیت بگویید که به یقین برای شما هم مثل ثواب او خواهد بود و از رحمت خداوند بهره‌ای همانند نصیب و بهره‌ی او، شما را فرا می‌گیرد. به راستی این گونه است که هیچ کس ما و یا قبور ما را زیارت نمی‌کند، مگر آن که رحمت او را فرا می‌گیرد و گناهانش بخشوده می‌شود.

ι ٤٠ π

عَنْ أَبِي عَامِرٍ التَّبَّانِيِّ وَاعِظِ أَهْلِ الْحِجَازِ قَالَ: أَتَيْتُ أَبَاعَبْدِاللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليهماالسّلام وَ قُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَهُ يَعْنِي أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ عليه‌السّلام وَ عَمَرَ تُرْبَتَهُ؟ قَالَ:

يَا أَبَاعَامِرٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليهم‌السّلام عَنْ عَلِيٍّ عليه‌السّلام أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلّى‌الله‌عليه‌و‌آله‌وسلّم قَالَ لَهُ: وَ اللَّهِ لَتُقْتَلَنَّ بِأَرْضِ الْعِرَاقِ وَ تُدْفَنُ بِهَا. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لِمَنْ زَارَ قُبُورَنَا وَ عَمَرَهَا وَ تَعَاهَدَهَا؟ فَقَالَ لِي: يَا أَبَاالْحَسَنِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ قَبْرَكَ وَ قَبْرَ وُلْدِكَ بِقَاعاً مِنْ بِقَاعِ الْجَنَّةِ وَ عَرْصَةً مِنْ عَرَصَاتِهَا وَ إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ قُلُوبَ نُجَبَاءَ مِنْ خَلْقِهِ وَ صَفْوَةٍ مِنْ عِبَادِهِ تَحِنُّ إِلَيْكُمْ وَ تَحْتَمِلُ الْمَذَلَّةَ وَ الْأَذَى فَيَعْمُرُونَ قُبُورَكُمْ وَ يُكْثِرُونَ زِيَارَتَهَا تَقَرُّباً مِنْهُمْ إِلَى اللَّهِ وَ مَوَدَّةً مِنْهُمْ لِرَسُولِهِ.

أُولَئِكَ يَا عَلِيُّ الْمَخْصُوصُونَ بِشَفَاعَتِي الْوَارِدُونَ حَوْضِي وَ هُمْ زُوَّارِي غَداً فِي الْجَنَّةِ. يَا عَلِيُّ مَنْ عَمَرَ قُبُورَكُمْ وَ تَعَاهَدَهَا فَكَأَنَّمَا أَعَانَ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَى بِنَاءِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَ مَنْ زَارَ قُبُورَكُمْ عَدَلَ ذَلِكَ ثَوَابَ سَبْعِينَ حَجَّةً بَعْدَ حَجَّةِ الْإِسْلَامِ وَ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ حَتَّى يَرْجِعَ مِنْ زِيَارَتِكُمْ كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ. فَأَبْشِرْ وَ بَشِّرْ أَوْلِيَاءَكَ وَ مُحِبِّيكَ مِنَ النَّعِيمِ وَ قُرَّةِ الْعَيْنِ بِمَا لاعَيْنٌ رَأَتْ وَ لاأُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لاخَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ وَ لَكِنَّ حُثَالَةً مِنَ النَّاسِ يُعَيِّرُونَ زُوَّارَ قُبُورِكُمْ كَمَا تُعَيَّرُ الزَّانِيَةُ بِزِنَائِهَا. أُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي لاأَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي وَ لايَرِدُونَ حَوْضِي.

(بحارالأنوار ۱۲۰/۹۷ ح۲۲، به نقل از فرحة الغرى)

&&&

از ابی‌عامر کاه‌فروش، واعظ مردم حجاز، نقل شده است که گفت: به محضر جعفر بن محمّد علیهماالسّلام شرفیاب شدم و به ایشان عرضه داشتم: ای پسر رسول خدا، کسی که قبر امیرالمؤمنین علیه‌السّلام را زیارت کند و تربتش را آباد گرداند چه اجری خواهد داشت؟ امام فرمودند:

ای ابوعامر، پدرم از پدرشان، از جدّ بزرگوارشان حسین بن علی علیهم‌السّلام، از علی علیه‌السّلام، حدیث فرمودند که رسول خدا صلّی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلّم به ایشان فرمودند: به خدا قسم، بدون تردید تو در سرزمین عراق کشته می‌شوی و در آن‌جا به خاک سپرده می‌شوی. عرضه داشتم: ای رسول خدا، کسی که قبور ما را زیارت نماید و آنها را آباد کند و آنها را محافظت کند، چه اجری خواهد داشت؟ به من فرمودند: ای ابوالحسن، خداوند تعالی قبر تو و قبر فرزندان تو را قطعه‌ای از زمینهای بهشت و قسمتی از باغ‌های آن قرار داده است، و به یقین خداوند قلبهای بزرگان از خلقش و برگزیدگان از بندگانش را به سوی شما متمایل ساخته است و (قلوب آنان را) بر خواری و اذیّت صبور ساخته است. (ایشان) برای نزدیکی به خداوند و ابراز محبّتشان به

پیامبرش، قبور شما را آباد می‌سازند و آنها را بسیار زیارت می‌کنند. ای علی، آنانند که به شفاعت من برگزیده و ویژه شده‌اند و بر حوض من وارد می‌شوند و فردا در بهشت آنانند که مرا زیارت می کنند. ای علی، هر کس قبرهای شما را آباد گرداند و آنها را محافظت نماید، همانند آن است که سلیمان بن داوود را در ساختن بیت‌المقدس کمک کرده است و هر کس قبرهای شما را زیارت نماید، آن (زیارت) با ثواب هفتاد حجّی که بعد از حجّ واجب انجام شود، برابری می‌کند و از گناهانش پاک می‌شود، مانند روزی که مادرش او را به دنیا آورده است، تا این که از زیارت شما بازگردد. پذیرندگان ولایتت و دوستدارانت را شاد کن و به (آن) چشم‌روشنی و نعمتی بشارت ده که هیچ چشمی ندیده و هیچ گوشی نشنیده و بر قلب هیچ بشری خطور نکرده است. ولی گروهی پست از مردمان، زیارت‌کنندگان قبور شما را چنان سرزنش می‌کنند که زن بدکاره به خاطر عمل زشتش ملامت می‌شود. آنان (سرزنش کنندگان) بدترین امّت منند. خداوند شفاعت من را به آنان نرساند و بر حوض من وارد نمی شوند.

عَنِ الْوَشَّاءِ، قَالَ: سَمِعْتُ الرِّضَا عليه‌السّلام ***يَقُولُ:***

إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْداً فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ وَ شِيعَتِهِ. وَ إِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَ حُسْنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةَ قُبُورِهِمْ.

(بحارالأنوار ۱۱۶/۹۷ ح۱، به نقل از عیون أخبار الرضا علیه‌السّلام و علل الشرائع)

&&&

وشّاء می گوید: از امام رضا علیه السلام شنیدم که می فرمود:

هرامامی عهدی برگردن دوستان و شیعیانش دارد، و ازمصادیق وفای کامل به (آن) عهد و نیکو ادا کردن آن زیارت قبور ایشان است.